

De speerpunten van spaarndam

Colofon

Spaarndam, 26 maart 2014

Tekst: gemeente Haarlem en gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude & De Dorpsraad Spaarndam

Fotografie: Peter van den Klinkenberg

Opmaak: gemeente Haarlem

Oplage: 100 exemplaren

Inhoudsopgave

I Inleiding	5
II Het Dorpshuis	6
III Verbetering van de infrastructuur	8
IV Een nieuw sportpark	9
V Conclusie	10

I Inleiding

Wie eenmaal in Spaarndam woont, wil er nooit meer weg. Spaarndam is een idyllisch dorp gelegen aan het Spaarne dat bestaat uit een westelijk en een oostelijk deel. De ongeveer drieduizend dorpsbewoners uit beide delen vormen één hechte gemeenschap.

Het dorp heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot 1285. In dat jaar gaf graaf Floris de Vijfde toestemming tot de aanleg van een nieuwe dam in het Spaarne. Het oude dorp bevindt zich op de westelijke oever van de rivier met de oude Kolksluis als centrum. In 1927 hield Spaarndam op een zelfstandige gemeente te zijn. Het westelijk deel is bij een gemeentelijke herindeling toegevoegd aan Haarlem.

Het oostelijk deel, toen nog weiland, hoort bij Haarlemmerliede en Spaarnwoude. In de jaren zestig van de vorige eeuw bouwde de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude hier een grote woonwijk voor de bewoners van het voormalige dorpje Ruigoord; dat moest verdwijnen voor de oprukkende havenactiviteiten van Amsterdam.

De groei van Schiphol

Schiphol is als economische factor van belang in Nederland en mag van het Rijk groeien. Spaarndam ligt onder de rook van Schiphol. Door de aanleg van de Polderbaan is de leefbaarheid in het dorp Spaarndam sterk nadelig beïnvloed. Toen de baan op 20 februari 2003, gefaseerd in gebruik werd genomen, waren de gevolgen voor de Spaarndammers oorverdovend.

De toenmalige directeur van Schiphol erkende het probleem en is met de bewoners in gesprek gegaan. Er is toen een nieuw onderzoek ingesteld en een uitgebreide MER rapportage gemaakt. De uitkomsten van dit onderzoek hebben er voor gezorgd dat de aan- en uitvliegroutes zijn verplaatst naar de oorspronkelijk afgesproken richtingen.

Ondanks deze aanpassing wordt Spaarndam nog altijd geconfronteerd met vliegtuiglawaai. Vooral vertrekkende vliegtuigen boven de vlieghoogte van 3000 voet mogen, opgelegd door de Luchtverkeersleiding Nederland, afwijken van de afgesproken routes.

De overheid zet in op een balans tussen de ontwikkeling van de luchtvaart enerzijds en beperking van hinder, het vergroten van de kwaliteit van de leefomgeving en het vergroten van de mogelijkheden voor gebruik van de ruimte rond de luchthaven anderzijds. Daarom zijn er voor de korte termijn (tot 2020) drie convenanten opgesteld onder leiding van oud-minister Alders met bestuurders van de omliggende gemeenten, de omwonenden en vertegenwoordigers van de Luchtvaartsector en het Rijk.

De deelnemers aan de Tafel van Alders hebben vastgesteld dat er altijd woongebieden zullen zijn waar de hinder, ondanks alle maatregelen, niet weggenomen kan worden. In deze gebieden moet langs andere wegen op andere manieren de leefkwaliteit in stand gehouden en verbeterd te worden. Het Rijk, de provincie Noord-Holland en Schiphol Group hebben met het convenant omgevingskwaliteit voor een eerste tranche voor projecten en ook voor een tweede tranche 30 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Het oostelijk deel van Spaarndam valt onder de 20 Ke norm en komt in aanmerking voor compenserende maatregelen. Maar het westelijk deel valt net buiten deze grens. Een kunstmatige grens die er eigenlijk niet hoort te zijn. Spaarndammers uit het westelijk deel maken gebruik van de voorzieningen uit het oostelijk deel en vice versa. Daarom hebben de gemeentes Haarlem en Haarlemmerliede en Spaarnwoude besloten om samen op te trekken met bewonersvertegenwoordigers om de leefbaarheid van het dorp te verbeteren en een beroep te doen op de compensatieregeling van de tweede tranche. Daarbij zijn er drie speerpunten:

- Een dorpscentrum voor alle inwoners uit Spaarndam, oost en west, jong en oud en alle inkomensgroepen
- Een verbeterde infrastructuur
- Een sportpark aan de rand van het dorp.

Deze speerpunten worden op de volgende pagina's toegelicht.

Het Dorpshuis

II Het dorpshuis

Spaarndammers van beide oevers van het Spaarne komen samen in het dorpshuis. Het dorpshuis is een ontmoetingscentrum voor jong en oud. Er zijn verschillende ruimtes waar clubs, verenigingen en particulieren op regelmatige en incidentele basis gebruik van maken voor bijvoorbeeld vergaderingen, cursussen, feesten, etc. Daarnaast is het dorpshuis het verenigingsgebouw voor (binnen)sportverenigingen van het dorp, worden er gymlessen gegeven, heeft de Historische Werkgroep Spaarndam er een ruimte, worden er regelmatig repetities en uitvoeringen van musicalgroep Lalalau gehouden. Ook is er een kleine bibliotheek met kinder- en jeugdboeken.

Dit in 1978 gebouwde, dorpshuis wordt geëxploiteerd door de Stichting Dorpscentrum Spaarndam. Het gebouw is gedateerd en aan modernisering toe om aan de eisen van de huidige tijd te voldoen. Door allerlei ad-hoc aanpassingen in de voorbije jaren is er een onoverzichtelijk en verouderd geheel ontstaan. Bovendien zijn dit jaar de medische voorzieningen: de huisarts, tandarts en apotheek die in het dorpscentrum zaten, verhuisd naar het naastgelegen voormalige gebouw van de Rabobank. De vrijgekomen ruimte dient verhuurd te worden aan andere ondernemers om de exploitatie gezond te maken en te houden.

In de toekomst is het de verwachting dat er nog intensiever gebruik gemaakt zal worden van het dorpshuis. Hoewel de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk 'SpaarneBuiten' vertraging heeft opgelopen, zal in de toekomst het inwoneraantal van Spaarndam toenemen.

Om ervoor te zorgen dat het dorps huis een centrum van ontmoeting en ontspanning voor Spaarndam blijft, heeft het flinke facelift nodig. Verbeteringen die de Stichting Dorpscentrum Spaarndam voorstelt zijn:

- Aanpassen, herindelen en uitbreiden van de vrijkomende en bestaande ruimtes (waar voorheen de huisarts, tandarts en apotheek gehuisvest waren).
- Een 'make over' van de ontmoetingsruimte. De huidige indeling van de ontmoetingsruimte wordt sterk bepaald door twee biljarttafels. In de nieuwe plannen wordt er ruimte gecreëerd zodat er naast de biljarttafels ook ruimschoots ruimte is voor andere activiteiten.
- De vergaderaccommodatie is te krap, ontoereikend en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Uitbreiding en aanpassing zijn noodzakelijk.
- Hoewel de kleine sportzaal nog redelijk voldoet aan de minimale eisen, zijn de bijbehorende kleed- en doucheruimtes sterk verouderd en aan een grondige renovatie toe.
- In de plannen is ook voorzien om het zijaanzicht (westzijde) te verbeteren. Als de uitbreiding op de 1e etage gestalte kan krijgen, kan ook hierin een goede oplossing gevonden worden.
- Diverse installaties (brand-alarm-luchtbehandeling) zijn verouderd en moeten aangepast worden aan huidige eisen die er aan deze apparatuur gesteld worden.
- In het kader van de WMO maken beide gemeentes gebruik van het dorps huis voor de dagbesteding van ouderen. Hiervoor zijn wel aanpassingen nodig zo dient bijvoorbeeld de keuken aangepast te worden.

Fietsen op de dijk.

Het dorps huis wordt intensief gebruikt door de Spaarndammers en is een belangrijk ontmoetingscentrum voor jong en oud. Maar door de gedateerde inrichting wordt het vooral voor jongeren steeds minder aantrekkelijk. Ook is het hierdoor moeilijk om nieuwe huurders te vinden en wordt het steeds moeilijker om de exploitatie rond te krijgen.

Visie van de gemeentes

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. Er is steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte daaraan juist groeit. Beide gemeentes doen steeds vaker een beroep op inwoners, op solidariteit en zorgen voor elkaar. Daarbij spreken ze mensen aan op hun eigen verantwoordelijkheid. Bovendien nemen gemeentes inwoners minder bij de hand en stimuleren ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Spaarndammers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wel (eigen kracht);
- Spaarndammers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid);
- Spaarndammers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap).

Beide gemeentes streven ernaar om burgers een goede basisinfrastructuur te bieden zodat zij in staat zijn om zelf de touwtjes in handen te houden, zelfstandig te kunnen blijven functioneren en anderen te helpen. Het dorps huis is een belangrijk centrum die door al zijn functies de doelstellingen ondersteunt.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude verstrekt bijdragen ter ondersteuning van activiteiten in het dorpscentrum, zoals sportactiviteiten voor jongeren onder leiding van SportSupport en dagbesteding voor ouderen onder leiding van Stichting SHDH.

De dagbesteding is bestemd voor zelfstandig wonende ouderen die niet makkelijk de deur uit gaan maar wel graag in contact willen komen met leeftijdgenoten. Zo wil de gemeente stimuleren dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen huis blijven wonen.

III Verbetering van de infrastructuur

Door de schitterende ligging aan het water en de Kolk als pittoresk historisch centrum is Spaarndam sinds jaar en dag een trekpleister voor toeristen. Ook is de Kolk de plek voor een aantal typische Spaarndamse evenementen zoals de intocht van Sinterklaas, zomerse kunstmarkten en het Kolkfestival. Deze evenementen trekken veel publiek. Ook is het kerkje in het oude centrum een trekpleister dat veel gebruikt wordt voor concerten en daarnaast is het een geliefde trouwlocatie. Op mooie dagen en bij evenementen is er een nijpend tekort aan parkeerplaatsen.

De Dorpsraad Spaarndam koestert allang de wens om de Kolk autoluw te maken en met de inrichting van bankjes de Kolk de uitstraling te geven van weleer. Voor auto's kan een nieuw parkeerterrein aan de Kerklaan aangelegd worden. Deze nieuwe parkeerplaats zou dan ruimte kunnen bieden aan de auto's die nu op de Kolk geparkeerd staan.

De wens voor een autoluwe Kolk wordt door het merendeel van de inwoners van Spaarndam gedeeld. Het autoverkeer wordt gedeeltelijk buiten het dorp gehouden.

Visie van de gemeentes

Beide gemeentes streven naar het bereiken en vasthouden van een goed basismilieu, prettige leefomgeving en duurzaamheid. Door het opstellen van integrale milieubeleids- en uitvoeringsplannen en het volgen van de resultaten van die programma's, stimuleert de afdeling Milieu de brede gemeentelijke aanpak om te komen tot een goede leefomgevingskwaliteit en duurzaamheid op alle gemeentelijke terreinen. De plannen voor een verbeterde infrastructuur in het westelijk deel van Spaarndam passen in dit beleid.

De kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid. Het is van belang dat de openbare ruimte schoon en goed onderhouden is. De gemeentes streven naar een optimale beheerssituatie binnen de beschikbare middelen en willen de natuurwaarden in het gebied behouden en waar mogelijk versterken. Verkeer en parkeren concentreren zich langs de randen van Spaarndam.

Feest in Spaarndam

IV Een nieuw sportpark

Spaarndam heeft een bloeiend verenigingsleven, ook op sportgebied. In het dorp zijn er onder andere een tennisvereniging, hockeyclub, voetbalclub een soft- en honkbal, basketbalvereniging, klaverjas- en een bridgevereniging gevestigd. Al deze verenigingen hebben hun eigen faciliteiten en kantines. Voor onderhoud en de bezetting van de horecafaciliteiten wordt een beroep gedaan op vrijwilligers. Veel clubs kampen met een tekort aan vrijwilligers.

Ook hier is uitbreiding en modernisering een wens van Spaarndammers. Er is bijvoorbeeld nog geen clubgebouw voor de hockeyvereniging. Een actieve en betrokken groep Spaarndammers heeft een plan ontwikkeld om voor alle clubs een sportcentrum te bouwen aan de rand van het dorp met een multifunctioneel gebouw met gezamenlijke kleedruimtes en een kantine. Een kantine waar alle clubs gebruik van kunnen maken, is aantrekkelijk voor een pachter; en de onderhoudskosten van het gebouw en de velden kunnen gedeeld worden. Bovendien, gelet op de infrastructuur, vermindert de parkeerdruk in het oude centrum met een concentratie van sportfaciliteiten aan de rand van het dorp.

Visie van de gemeentes

Beide gemeentes geloven in de positieve kracht van sport. Je wordt er gezonder van en je leert op een goede manier met elkaar omgaan. Daarom werken de gemeentes aan een gezond sportklimaat. Dat doet zij samen met organisaties die zich inzetten voor sport, gezondheid en welzijn. Voor klein en groot, jong en oud: in de gemeente Haarlem en de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude (dus ook in Spaarndam) hoort sport erbij! Een sportcentrum waarin krachten en geldstromen worden gebundeld past hier bij. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude deelt deze visie en ondersteunt sportieve initiatieven. In 2011 is voor de jeugd het activiteitenterrein ArchiSpel geopend. Dit terrein is voor en in samenspraak met de jeugd ontworpen en ligt aan de rand van het dorp. Het terrein van ArchiSpel wint kracht als het sportpark wordt gerealiseerd.

V Conclusie

Het is zinvol om te investeren in het dorps huis, de infrastructuur en de sportfaciliteiten. Met oog op de decentralisaties in het sociaal domein in 2015 zijn deze drie speerpunten van Spaarndam van cruciaal belang om de leefbaarheid van het dorp op niveau te houden. Zij zorgen voor een hechte dorpsgemeenschap waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen en er voldoende voorzieningen zijn voor gezinnen en ouderen.

Spaarndam op de schaats.

